

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 328/2020-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Roberta Šorla prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpeného ADVOKÁT ADRIANA HRDINOVÁ, s. r. o., Vojtecha Spanyola 1726/13, Žilina, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Adriana Hrdinová, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cbi 11/2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cbi 11/2004 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 10 000 € (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Krajský súd v Bratislave je p o v i n n ý nahradiť [REDACTED] trovy konania v sume 450,29 € (slovom štyristopäťdesiat eur a dvadsaťdeväť centov) na účet jeho právneho zástupcu – ADVOKÁT ADRIANA HRDINOVÁ, s. r. o., Vojtecha Spanyola 1726/13, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ústavnej s'ťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 328/2020-17 z 19. augusta 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ“), právne zastúpeného ADVOKÁT ADRIANA HRDINOVÁ, s. r. o., Vojtecha Spanyola 1726/13, Žilina, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Adriana Hrdinová, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cbi 11/2004 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. S'ťažovateľ v ústavnej s'ťažnosti konštatuje, že v napadnutom konaní vedenom na krajskom súde vystupuje v pozícii žalobcu ako právny nástupca svojich rodičov od roku 2013. Právni predchodcovia (rodičia) s'ťažovateľa sa spolu s ostatnými žalobcami žalobou

z 9. marca 1999 domáhali určenia neplatnosti kúpnej zmluvy k bytovému domu. Sťažovateľ uvádza:

„Touto kúpnu zmluvou správca konkurznej podstaty (žalovaný 1/) previedol na kupujúcich (žalovaný 2/ a žalovaný 3/) obytný dom súpisné číslo ■■■ postavený na parcele ■ ■■ a pozemok o výmere 893 m², nehnuteľnosti zapísané na ■■■ v katastrálnom území Žilina, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený dňa 22.7.1998 pod č. ■■■■“

V doterajšom konaní boli preukázané skutočnosti rozhodujúce pre určenie neplatnosti uvedenej kúpnej zmluvy, okrem iného k speňaženiu nehnuteľnosti nebol daný riadny a zákonný súhlas konkurzného súdu v zmysle § 66b a §27 ZKV v znení platnom k 13.3.1998. Správca konkurznej podstaty previedol nehnuteľnosť patriacu do konkurznej podstaty úpadcu spoločníkom úpadcu v rozpore s uznesením konkurzného súdu – Krajského súdu v Bratislave, č. k. 38K/111/1995 zo dňa 18.2.1997 a Uznesením Krajského súdu v Bratislave 38K/111/1995-1804 zo dňa 21.1.1998, ktorými súd uložil správcovi povinnosť vyvinúť maximálne úsilie tak, aby bytové domy ako celok boli predané nájomníkom s možnosťou znížiť kúpnu cenu až o 50%, v prípade, že to nebude možné, predat' bytový dom tomu záujemcovi, ktorý ponúkne najvyššiu kúpnu cenu, ktorá však nesmie byť nižšia ako 75% hodnoty znaleckého posudku. Správca mal vedomosť o tom, že žalobcovia ako nájomcovia bytov majú záujem o kúpu nehnuteľnosti, napriek tomu bola nehnuteľnosť predaná pod cenu určenú v znaleckom posudku žalovanému 2/ a žalovanému 3/, ktorí boli dokonca spoločníkmi úpadcu. Správca konkurznej podstaty neoboznámil žalobcov ako nájomníkov bytov s podmienkami speňaženia obytného domu a to napriek tomu, že sa opakovane domáhali prevodu vlastníctva najprv k jednotlivým bytom a neskôr, po oboznámení s rozhodnutím konkurzného súdu (30.10.1997) sa domáhali podmienok, za ktorých by mohli kúpiť bytový dom.“

Krajský súd ako prvoinštančný súd naposledy rozhodoval o žalobe v roku 2014, a to rozsudkom č. k. 10 Cbi 11/2004-679 z 1. júla 2014. Posledným rozhodnutím vo veci bolo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cbo 48/2014 z 29. februára 2016, ktorým bol prvoinštančný rozsudok zrušený a vec bola krajskému súdu vrátená na ďalšie konanie. Od uvedeného rozhodnutia krajský súd nevykonal žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu veci okrem opakovaného nariadenia a zrušenia pojednávania a procesných

úkonov týkajúcich sa procesných podmienok konania. Právni nástupcovia žalovaného v 3. rade aktuálne robia kroky, ktoré sťažovateľa šikanujú a psychicky ho deptajú. Sťažovateľ od narodenia býval v byte so svojimi rodičmi a rovnako užíval byt aj po smrti rodičov až do dňa, keď bol z bytu násilne vystáňovaný [REDAKOVANÉ] a spol. Za obdobie od podania žaloby v roku 1999 už prešlo takmer 21 rokov a v dôsledku konania právnych nástupcov žalovaného v 3. rade sťažovateľ dnes nemá možnosť byt v bytovom dome užívať a bývať v ňom, hoci neexistuje jediné rozhodnutie súdu, ktoré by vylúčilo sťažovateľa z užívania bytu po jeho rodičoch. Sťažovateľ až do násilného vystáňovania riadne platil náklady spojené s užívaním tohto bytu. Nedovolenú svojpomoc [REDAKOVANÉ] voči sťažovateľovi orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili ako legitímnu, a to len na základe subjektívneho názoru [REDAKOVANÉ].

Sťažovateľ ďalej argumentuje: „*Nebohý [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] podali dňa 17.4.2014 žalobu na Okresný súd v Žiline, ktorou sa domáhali, aby súd určil, že k prechodu nájmu bytu v bytovom dome na sťažovateľa nedošlo, že sťažovateľ nie je nájomcom bytu a žiadali, aby súd rozhodol o povinnosti sťažovateľa vypratať tento byt. Toto konanie Okresný súd Žilina uznesením 14C/117/2014-54 zo dňa 27.2.2015 prerušil do právoplatného skončenia konania o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 16.3.1998, ktoré je vedené na Krajskom súde v Bratislave vo veci 10Cbi/11/2004. Napriek uvedenému, [REDAKOVANÉ] a jeho ďalší súrodenci (žalovaní 3/) ako právni nástupcovia zomretého žalovaného 3/ neustále vyvíjajú neprimeraný nátlak na sťažovateľa a aj na ostatných žalobcov ako nájomcov bytov v bytovom dome, ktorý bol prevedený na žalovaného 2/ a žalovaného 3/ neplatne. Vynucujú si podpísanie nájomných zmlúv na dobu určitú a za trhovú nájomnú, samozrejme, že sťažovateľ ako aj ostatní obyvatelia bytového domu (nájomcovia bytov) takéto zmluvy odmietli podpísať. Podaním zo dňa 10.2.2020 sa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na Okresnom súde Žilina domáhajú vydania platobného rozkazu voči sťažovateľovi a to na zaplatenie sumy 17 397,84 eur z dôvodu údajného bezdôvodného obohatenia na strane sťažovateľa. Toto konanie nie je skončené, sťažovateľ aj v tomto konaní poukázal na prebiehajúce súdne konanie na Krajskom súde v Bratislave o neplatnosť kúpnej zmluvy zo dňa 16.3.1998.*“

Sťažovateľ popisuje chronológiu úkonov súdov v napadnutom konaní. Poukazuje na skutočnosť, že z jeho strany k priet'ahom nedošlo. Konanie o určenie neplatnosti zmluvy predstavuje štandardnú agendu všeobecných súdov. Ďalej uvádza, že písomným podaním z 21. júna 2018 žalobcovia (okrem sťažovateľa) podali na ústavnom súde sťažnosť na priet'ahy v napadnutom konaní. Ústavný súd o sťažnosti žalobcov rozhodol 22. januára 2020 nálezom č. k. II. ÚS 17/2019-74, ktorým vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom krajského súdu v napadnutom konaní, krajskému súdu prikázal konať bez zbytočných priet'ahov a každému zo sťažovateľov priznal finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur, ako aj trovy právneho zastúpenia. Sťažovateľ uvádza, že od predmetného rozhodnutia ústavného súdu krajský súd opäť nekoná, okrem nariadenia a zrušenia pojednávania.

3. Z už uvedených dôvodov sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv postupom krajského súdu v napadnutom konaní, prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných priet'ahov, priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 15 000 €, ako aj náhradu trov konania.

4. Vec napadla ústavnému súdu 8. júla 2020 a v zmysle Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 schváleného 27. mája 2020 bola náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 schváleného 27. mája 2020 na konanie v čase predbežného prejednanja sťažnosti (19. augusta 2020) bol príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Martin Vernarský (predseda senátu) a sudcovia Ivan Fiačan a Peter Straka. Dodatkom č. 2 (z 1. októbra 2020, ktorý nadobudol účinnosť 5. októbra 2020) k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 došlo k zmene v zložení tretieho senátu tak, že tretí senát pracuje v zložení Martin Vernarský (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Robert Šorl.

II.

Vyjadrenia účastníkov

5. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 SprV 507/2020 zo 14. októbra 2020 (ďalej len „vyjadrenie krajského súdu“) vyjadril k ústavnej sťažnosti predsedu krajského súdu, v ktorom chronologicky uviedol úkony krajského súdu uskutočnené v napadnutom konaní, zároveň poukázal na tvrdenia zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ], pričom.

« [REDAKOVANÉ] nespochybňuje tvrdenie právneho zástupcu sťažovateľa, že konania o určenie neplatnosti právneho úkonu - zmlúv spadajúce pod okruh žalôb prípustných a prejednávanych podľa § 80 písm. c) OSP, ako je tomu aj v prejednávanej veci, síce tvorili štandardnú agendu všeobecných súdov, avšak nemožno prijať argumentáciu sťažovateľa, že nejde o vec právne zložitú a na kritérium právnej a faktickej zložitosti nie je možné v tomto konaní prihliadať.

Vzhľadom na osobitosti kauzy majúcej pôvod v predaji nehnuteľností správcom konkurznej podstaty v rámci speňažovania konkurznej podstaty, nemožno vec považovať za skutkovo a právne jednoduchú. Túto skutočnosť potvrdzujú aj viaceré doposiaľ vydané meritórne rozhodnutia súdov, ktoré boli následne zrušené Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“), ako súdom odvolacím, a vrátené tunajšiemu súdu na ďalšie konanie. Z hľadiska skutkovej a právnej zložitosti veci sa [REDAKOVANÉ] v plnom rozsahu stotožňuje a zotrvá na vyjadrení predsedu krajského súdu k I. ústavnej sťažnosti, kde je podrobne opísaná chronológia vo veci doposiaľ vydaných rozhodnutí (bod 9 a 10 Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 17/2019-74 zo dňa 22.01.2020).

V doposiaľ vydaných štyroch meritórnych rozhodnutiach súd prvej inštancie žalobe v dvoch prípadoch vyhovel a v dvoch prípadoch ju zamietol. Rozsudky súdu prvej inštancie (s výnimkou prvého rozhodnutia OS Žilina, ktoré bolo zrušené KS Žilina pre vecnú nepríslušnosť súdu) NS SR, ako súd odvolací, všetky zostávajúce rozhodnutia zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, čo potvrdzuje tvrdenie, že nejde o vec skutkovo ani právne jednoduchú, ale naopak o vec skutkovo i právne zložitú. Z hľadiska histórie sporu je dôvodné poukázať i na to, že bytový dom súvisiaci s predmetom sporu,

bol pred jeho vstupom do majetku úpadcu (nepeňažným vkladom do ZI) predmetom privatizácie štátneho majetku (bývalého [REDAKOVANÉ] zákonom č. 9/1991 Zb.), s prechodom záväzkov z uzavretých zmlúv. Skutkové okolnosti oprávnenosti následného prechodu tohto majetku z úpadcu na pôvodných žalovaných, právny pôvod bytového domu a právny pôvod (právny charakter) žalobcami užívaných bytov sú ťažiskovými a medzi stranami podstatnými skutkovými a právnymi tvrdeniami a ich zodpovedanie, vychádzajúc z doterajších rozhodnutí prvoinštančného a odvolacieho súdu, nemožno označiť za skutkovo ani právne jednoduché.

S poukazom na skutočnosti a chronológiu úkonov uvedené v bode II, je konajúci Krajský súd v Bratislave toho presvedčenia, že procesné prekážky pre prejednanie veci existovali v čase ukončenia právneho zastúpenia žalobcov JUDr. Wertlenovou (pôvodnou PZ) do zvolenia si nového PZ AK IVANOVIČLEGAL, t. j. v čase od 03.12.2019 (od doručenia oznámenia o zániku plnej moci čl. 896-898) do 26.02.2019 (č. 1. 915-920).

Za procesné prekážky v konaní, brániace v meritórnom prejednaní a rozhodnutí veci súd považuje aj okolnosti spojené s úmrtím pôvodnej žalobkyne v 2./rade [REDAKOVANÉ] a pôvodného žalovaného v 3./rade [REDAKOVANÉ], kedy bolo možné vykonávať len procesné úkony spojené so zistením okruhu právnych nástupcov (dedičov), čo súd aj vykonával šetreniami v čase odo dňa 06.02.2019 do 15.04.2019 a následne uznesením č. k. 10Cbi/11/2004 - 831 zo dňa 10.04.2019 rozhodol o zmene lebo okruhu žalovaných (vstup dedičov po žalovanom v 3./rade) a zastavil konanie voči žalobkyňi 2./rade. Za účelom ustálenia okruhu strán sporu bolo ďalej v čase od 15.04.2019 do 20.12.2019 nutné vyčkať na rozhodnutie NS SR - odvolacieho súdu, nakoľko sa žalobca v 1./rade odvolal voči predmetnému uzneseniu v časti 2. výroku. V tomto čase nebolo možné vo veci meritórne konať.

Hoci ďalej popísaná situácia má mimoriadnu povahu, súd za procesné prekážky v konaní považuje i mimoriadnu situáciu vyvolanú COVID - 19 a s tým spojené prerušenie plynutia procesných lehôt v zmysle zákona NR SR Č. 62/2020 Z. z., ako aj a obmedzenie pojednávania v čase od 27.03.2020 do 30.04.2020. ktoré sa v čase vyhlásenej mimoriadnej situácie a núdzového stavu sa mali konať len v nevyhnutných prípadoch. Táto skutočnosť bola dôvodom pre zrušenie ostatného vo veci nariadeného termínu pojednávania (vytýčeného na deň 25.03.2020).

Procesné prekážky pre meritórne pojednávanie a rozhodnutie vo veci sú dané po doručení návrhu žalobcov na pripustenie vstupu ďalšieho žalovaného a na zmenu žalobného petitu - rozšírenie žaloby v skutkových tvrdeniach a v uplatňovanom práve. Do rozhodnutia o tomto návrhu nie je účelné ani hospodárne stanoviť termín pojednávania, je opätovne otvorený a tým nie je tak ustálený okruh strán sporu ani premet sporu. Súd v súčasnosti vykonáva procesné úkony spojené s rozhodnutím o tomto návrhu a s odstraňovaním jeho väd.

Sťažovateľ (PZ pôvodných žalobcov v 5./a 4./rade [redacted]) podľa názoru [redacted] nespôsobil prietahy v konaní. Sťažovateľ v priebehu konania realizuje svoje procesné práva a povinnosti.

V súčasnosti (ako je uvedené v bode II.), súd vykonáva úkony smerujúce k rozhodnutiu o návrhu PZ žalobcov (vrátane sťažovateľa) o pripustení vstupu ďalšieho žalovaného a zmeny žaloby. Podanie uvedeného procesného návrhu je legitímnym výkonom práv strany sporu, preto ho nemožno hodnotiť ako okolnosť spôsobujúcu prietah v konaní, avšak vzhľadom na doterajší stav veci a žaloby nesporne predstavuje okolnosť majúcu priamy vplyv na dĺžku konania a možnosť (čas) vydania meritórneho rozhodnutia vo veci.

S poukazom na skutočnosti uvedené v predchádzajúcich bodoch vyjadrila [redacted] presvedčenie, že Krajský súd v Bratislave v čase od 22.01.2020, t. j. od vydania prvého Nálezu ústavného súdu Slovenskej republiky č. II. ÚS 17/2019-74, doposiaľ nespôsobil vo veci prietahy v konaní.

Bez snahy akokoľvek spochybňovať žalobcami tvrdenú dĺžku sporu [redacted] [redacted] poukazuje na to, že vec jej bola pridelená ako v poradí šiestemu zákonnému sudcovi, popri inej rozsiahlej odvolacej agende vecí súvisiacich s konkurzným, reštrukturalizačným konaním, ktoré sú vo viacerých prípadoch limitované zákonnými lehotami, exekučnej agende, vrátane výkonu rozhodnutí vo veciach maloletých, ktoré majú povahu veci prednostnej. Súčasne [redacted] vybavuje aj odvolaciu agendu incidenčných sporov, agendu abstraktnej kontroly a tiež agendu justičnej pokladnice a prerozdelené veci zostatkov nevybavenej pôvodnej prvoinštančnej agendy Krajského súdu v Bratislave.

[redacted] ďalej poukázala na to, že v zmysle Dodatku č. 5 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2020, dňa 15.04.2020 senát 3CoKR prevzal

nevybavené veci zrušených súdnych oddelení ICoKR, 15C podľa stavu k 31.03.2020 a dňa 16.04.2020 prevzal nevybavené veci zrušeného súdneho oddelenia 21CoE (z dôvodu pozastavenia výkonu funkcie [REDAKOVANÉ], povereného vedením týchto senátov).

Z hľadiska schopnosti vybavovania celkovo pridelenej agendy nemožno neuviesť fakt, že od 1.5.2020, po odchode jednej členky senátu do starobného dôchodku, zostali senáty, v ktorých pôsobí [REDAKOVANÉ] ako predsedníčka poverená vedením senátu, dvojčlenné, a jeden z členov senátu, okrem výkonu svojej sudcovskej činnosti, vykonáva funkciu predsedu Krajského súdu v Bratislave. Napriek veľmi vysokej časovej ako i odbornej náročnosti výkonu funkcie predsedu Krajského súdu v Bratislave sa však takmer v plnom rozsahu aj naďalej podieľa na rozhodovacej činnosti a výkone sudcovských povinností (bez pozastavenia nápadu), čím môžu senáty [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], v zmysle rozvrhu práce, s pomocou zastupujúcich senátov, plniť svoje poslanie.

Hoci v doterajšej judikatúre Ústavného súdu Slovenskej republiky k otázke posúdenia existencie prieťahov v konaní nie sú zohľadňované skutočnosti týkajúce sa zaťaženia sudcov ani organizácie práce, [REDAKOVANÉ] považuje za podstatné a potrebné uviesť a poukázať na to, že majú nesporný a významný podiel na celkovej dĺžke konania a prípadných prieťahoch vzniknutých z objektívnych príčin. Úlohou a poslaním sudcu nesporne je včasným a čo najúčinnším spôsobom poskytnúť ochranu stranám v súdnom konaní, avšak túto úlohu sudca nemôže zabezpečiť bez reálnej možnosti splniť toto poslanie. Zaťaženosť sudcov a skutočné podmienky výkonu súdnictva na exponovaných súdoch, akým nesporne je aj Krajský súd v Bratislave, nemôžu byť zľahčované ani kladené za vinu sudcovi, pretože základná povinnosťou zabezpečiť objektivnu schopnosť justície plniť svoju úlohu v reálnom čase zaťažuje štát.

Vo veci podľa názoru [REDAKOVANÉ] nevznikli žiadne zbytočné prieťahy.»

Predseda krajského súdu sa s uvedeným vyjadrením [REDAKOVANÉ], predsedníčky senátu, v celom rozsahu stotožnil.

6. Predseda krajského súdu zároveň uviedol, že v zmysle § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

7. K vyjadreniu krajského súdu zaujal sťažovateľ stanovisko 12. novembra 2020, v ktorom zotrval na argumentácii vyjadrenej v ústavnej sťažnosti. Uviedol, že *„21 rokov trvajúci spor nie je možné ospravedlniť žiadnymi okolnosťami, ktoré krajský súd uvádza vo svojom vyjadrení zo dňa 3.11.2020“*.

8. Sťažovateľ zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Sťažovateľ sa svojou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a k namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť postupom krajského súdu v napadnutom konaní.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote)

je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa.

19. Z judikatúry ústavného súdu však vyplýva tiež to, že v prípade extrémnych priet'ahov (priet'ahy, ktoré možno počítať v desiatkach rokov) už uvedené faktory strácajú význam, pretože ani právne či skutkovo najnáročnejšie spory nesmú trvať takú dlhú dobu, ktorá už predstavuje podstatnú časť ľudského života. Ústavný súd už mnohokrát vyslovil, že „oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou“ (m. m. I. ÚS 57/2016, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 113/2018, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 161/2018 atď.) a že dĺžka konania počítaná v desiatkach rokov je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a už sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva účastníka takého konania na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 52/01, I. ÚS 582/2015, III. ÚS 169/2017).

20. Ústavný súd poznamenáva, že právny nástupca vstupujúci do konania pred všeobecnými súdmi v dôsledku univerzálnej sukcesie (dedič) môže pri tvrdení o porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru uplatňovať celú dĺžku konania, teda aj dobu, počas ktorej sa konania zúčastňoval jeho predchodca. Uvedený názor vychádza z judikatúry ESLP k čl. 6 dohovoru (napr. rozsudok Sadik Amet a ďalší proti Grécku z 3. 2. 2005, č. 64756/01, § 18; rozhodnutie Kiška proti Slovensku z 24. 3. 2009, č. 45123/06 atď.), ktorý má rovnaký obsah ako čl. 48 ods. 2 ústavy (porovnaj II. ÚS 55/98).

21. Z vyžiadaného spisu krajského súdu sp. zn. 10 Cbi 11/2004 vyplýva, že žalobu, ktorou bolo iniciované napadnuté konanie, podali právni predchodcovia – rodičia sťažovateľa (pôvodne žalobcovia v 3. a vo 4. rade – [REDACTED] a [REDACTED]) spolu s ďalšími žalobcami. K procesnoprávnemu nástupníctvu sťažovateľa došlo v dôsledku úmrtia [REDACTED] (26. január 2013) a [REDACTED] (19. január 2014), na základe čoho sťažovateľ figuruje v napadnutom konaní v postavení žalobcu v 3. rade od marca 2013 ako právny nástupca [REDACTED] a od júla 2014 aj ako právny nástupca [REDACTED]. S ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ môže uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prietahov aj pre štádium, ktoré predchádzalo uvedenej zmene.

22. Ústavný súd konštatuje, že žalobcovia [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] (teda s výnimkou sťažovateľa) sa domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prerokovanie svojej veci v primeranej lehote v napadnutom konaní ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 26. júna 2018, vedenou na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 1303/2018. Ústavný súd o danej ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom sp. zn. II. ÚS 17/2019 z 22. januára 2020, ktorým vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní, prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietahov, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] priznal primerané

finančné zadost'učinenie každému v sume 10 000 eur a náhradu trov konania. Konanie o ústavnej s'ťažnosti ██████████ zastavil.

23. S ohľadom na skutočnosť, že podaniu ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľa, ktorá je aktuálne predmetom prerokovania pred ústavným súdom, nepredchádzala skoršia ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľa či jeho právnych predchodcov, ktorou by namietali priet'ahy v napadnutom konaní, na účel posúdenia jej dôvodnosti ústavný súd bral zreteľ na postup krajského súdu v napadnutom konaní aj počas obdobia predchádzajúceho vydaniu nálezu sp. zn. II. ÚS 17/2019 z 22. januára 2020, t. j. na celú dobu konania pred krajským súdom.

24. Ústavný súd v náleze sp. zn. II. ÚS 17/2019 z 22. januára 2020 okrem iného konštatoval:

„Ústavný súd mal v danom prípade za úlohu zhodnotiť primeranosť dĺžky konania, ktoré začalo v septembri 1999, na krajskom súde je vedené od postúpenia veci v januári roku 2004 a do dnešného dňa nebolo ukončené ani na prvom stupni. Viac než 20 rokov trvajúce konanie je možné považovať už prima facie za extrémne dlhé a samo osebe je dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (porovnaj napr. I. ÚS 582/2015, bod 11). Európsky súd pre ľudské práva v obdobných prípadoch konštatoval, že vo výnimočných prípadoch môže byť príliš dlhé trvanie súdneho konania považované za zásah do práva na prístup k súdu a neodôvodnená absencia konečného rozhodnutia počas obzvlášť dlhého obdobia môže predstavovať až odmietnutie spravodlivosti (rozsudok vo veci Vassilios Athanasiou a ďalší proti Grécku z 21.12.2010, č. 50973/08, § 52).

K argumentom krajského súdu ospravedlňujúcim dĺžku konania ústavný súd len v stručnosti konštatuje, že predmetom napadnutého konania je spor o platnosť kúpnej zmluvy, ktorú uzavrel správca konkurznej podstaty pri speňažovaní majetku podstaty. Krajský súd síce vo vyjadrení uvádza, že vec je podľa jeho názoru právne zložitá, avšak neuvádza dôvody, pre ktoré ju za takú možno považovať. Pokiaľ ide o tvrdenie krajského súdu, že o zložitosti veci svedčí opakované rušenie jeho rozhodnutí najvyšším súdom, to podľa názoru ústavného súdu svedčí skôr o neefektívnosti postupu vo veci. Súdy sú povinné po zrušení rozhodnutia v inštančnom konaní postupovať tak, aby v čo najkratšej

dobe vyhovelí požiadavkám kasačného rozhodnutia a odstránili vady v ňom vytýkané. Pokiaľ krajský súd argumentuje množstvom rozhodnutí týkajúcich sa procesného nástupníctva vo veci, treba uviesť, že tento stav je práve dôsledkom prietáhov v konaní, keďže niektorí z pôvodných účastníkov konania v priebehu konania zomreli. Ústavný súd napokon konštatuje, že prietahy v konaní nemožno ospravedlniť ani všeobecne známou preťaženosťou sudcov, zmenou v zložení senátov, ani množstvom procesných úkonov sudcu; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v ústave i v dohovore boli rešpektované a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe (IV. ÚS 21/2018).

Na základe už uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že doterajšia celková dĺžka konania je z ústavného hľadiska celkom zjavne neakceptovateľná.“

25. Vo vzťahu k posúdeniu dĺžky napadnutého konania, zložitosti veci ústavný súd poukazuje na závery vyslovené v náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 17/2019 z 22. januára 2020 a na týchto zotrúva, keďže v predmetnej veci sťažovateľa nezistil dôvod opodstatňujúci odkloniť sa od nich. Ústavný súd tiež opakovane uvádza, že ani právne či skutkovo najnáročnejšie spory nesmú trvať takú dlhú dobu, ktorá už predstavuje podstatnú časť ľudského života (pozri bod 19).

26. Pokiaľ ide o kritérium správania sťažovateľa, resp. jeho právnych predchodcov v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom. Na žiadnu takúto okolnosť nepoukazuje ani krajský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti.

27. S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto vyslovil, že označené práva sťažovateľa porušené boli (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

28. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

29. Hoci ústavný súd dospel k záveru o porušení označených práv sťažovateľa a označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená, ústavný súd neprikázal krajskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a to vzhľadom na to, že túto povinnosť mu uložil už vo svojom náleze č. k. II. ÚS 17/2019-74 z 22. januára 2020.

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

31. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

32. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

33. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

34. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 15 000 €, čo odôvodnil tým, že „... je už unavený z takmer 21 rokov trvajúceho súdneho sporu a tiež zo šikanózneho a nátlakového konania právnych nástupcov žalovaného 3/ voči jeho osobe. Týmto všetkým je bohužiaľ zaťažená aj celá rodina sťažovateľa, čo ovplyvňuje jeho celkovú rodinnú situáciu, táto situácia mu výrazne zasahuje do jeho súkromia, ovplyvňuje ho v práci a stojí ho množstvo času, energie a tiež peňazí. Je pre neho neskutočne psychicky náročné vysporiadať sa so skutočnosťou, že jeho obaja rodičia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] do konca svojho života prežívali psychickú traumu z pretrvávajúcej nespravodlivosti a tiež strach a úzkosť zo straty bývania a istoty pokojnej staroby. On od svojich 27 rokov dennodenne prežíval tento stres spolu so svojimi rodičmi a po ich smrti, kedy vstúpil do konania ako žalobca, sa dennodenne musí zoberať týmto sporom a čeliť útokom žalovaných a súdnym sporom, ktoré žalovaní vyvolávajú voči nemu. Sťažovateľ stratil akúkoľvek dôveru k justícii, ktorú reprezentujú všeobecné súdy podieľajúce sa doteraz na rozhodovacom procese, vrátane nečinnosti a neefektívnosti konania Krajského súdu v Bratislave.“

35. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

36. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

37. Pri určovaní výšky primeraného finančného zadost'učinenia bral ústavný súd do úvahy všetky okolnosti prípadu, najmä doterajšiu dĺžku konania (konanie začaté v roku 1999 na Okresnom súde Žilina, na krajskom súde je vedené od postúpenia veci v januári roku 2004 a do dnešného dňa nebolo ukončené), zložitosť veci, správanie sťažovateľa a jeho právnych predchodcov v priebehu konania, ako aj okolnosť, že predmetom sporu sú práva

k nehnuteľnosti, ktorá slúžila právnym predchodcom sťažovateľa a sťažovateľovi na bývanie, pričom nehnuteľnosť sťažovateľ užíval aj po smrti svojich právnych predchodcov a v priebehu konania mu bolo zo strany žalovaných užívanie nehnuteľnosti znemožnené. Po zohľadnení týchto okolností považoval ústavný súd priznanie sumy 10 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku nálezu).

38. Ústavný súd nevyhovел časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

39. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

40. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

41. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 450,29 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) v hodnote po 177 € vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 10,62 €. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto dane. Náhradu za tretí úkon právnej služby – stanovisko k vyjadreniu krajského súdu doručené ústavnému súdu 12. novembra 2020, ústavný súd sťažovateľovi nepriznal, pretože obsah doručeného stanoviska nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

42. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

43. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu